

Регионален профил

Северен централен

Ключови характеристики

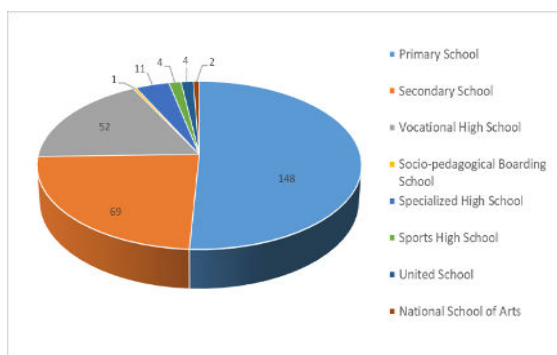
Население (2018): 794.998

Площ (кв. км.): 14.974

Регионален БВП (2022) (€): 14.800

Предоставяне на образователни услуги в Северен централен регион

Към 2024 г. Северният централен регион е на предпоследно място в страната по брой на училищата с **269 училища** (виж фигурата по-долу), като най-малко са в област Габрово. В резултат на ниската раждаемост и емиграцията, броят на училищата в региона намалява. **Намалява и броят на студентите, записани в университетите.** В същото време **се увеличава интересът към дуалното обучение в професионалните училища**, което е нова възможност за преждевременно напусналите училище да се върнат в образователната система. В региона **едно от всеки пет деца не е записано в предучилищно образование.** Има общини, в които процентът на отпадащите от училище е много висок, особено за учениците от етническите малцинства. Сред основните недостатъци на образованието в региона са малкият брой и неравномерното разпределение на висшите учебни заведения с широк спектър от специалности, които невинаги съответстват на нуждите на регионалната икономика.

Източник: Министерство на образованието и науката, 2024

Образователни постижения в България

В България понятието „образователни постижения“ е новост в дебата за образователната политика през последните десет години и доминиращата му дефиниция е **базирана на умения** и е **количествено измерима**. В последната образователна стратегия то се определя като „съгласуван набор от знания, умения и компетентности, които могат да бъдат оценени и валидирани чрез определен брой кредитни точки, свързани с тях“. От друга страна, обществените дебати се фокусират върху **ниските академични постижения**, измерени чрез широкомащабни проучвания като PISA и влошените резултати от националното външно оценяване. Академичната общност обсъжда **ниското качество на образованието** и изтъква **нарастващите социално-икономически и регионални неравенства** като основно предизвикателство. Обща загриженост будят високият процент на преждевременно напускане на училище, ниската привлекателност на професионалното образование и малкият дял на завършилите висше образование.

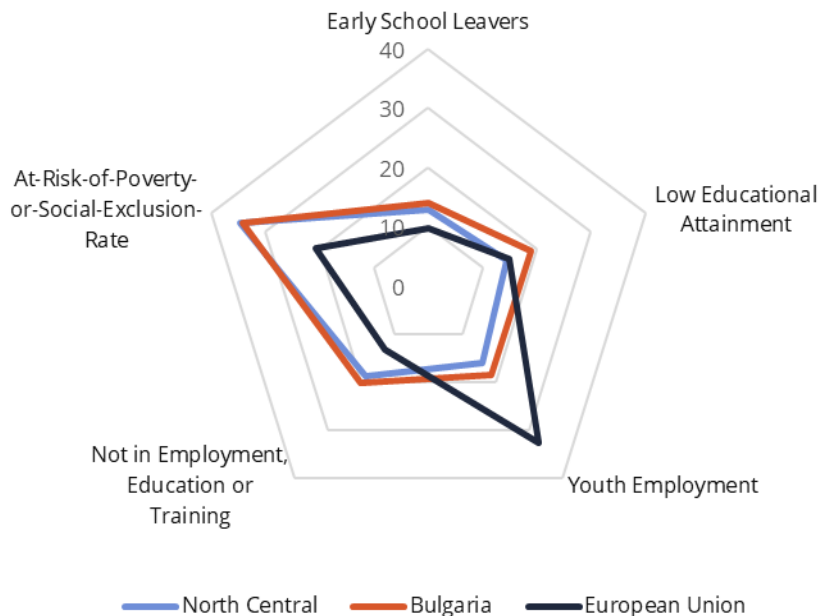
Социално-икономически характеристики на региона

Основните сектори на регионалната икономика са услугите, следвани от промишлеността и селското стопанство. Икономическите дейности са съсредоточени в сектори с ниска добавена стойност, които предлагат нискоквалифицирани работни места. В целия регион делът на промишлеността е по-висок от средния за страната, особено в Габрово (NUTS3), където 45 % от брутна добавена стойност се пада на промишлеността. Въпреки това, област Габрово е в **икономически упадък**, като непрекъснато **намалява промишленото производство** и се наблюдава **отлив на млади хора**. През последните 16 години регионът е засегнат от едно от най-големите **намаления на населението**. Понастоящем той се характеризира с **ниска гъстота и висок процент на застаряване на населението**. Недостатъчно развитата мрежа от първокласни пътища и географските предизвикателства ограничават възможностите му за бързо икономическо развитие и високо качество на живот. През 2022 г. е изчислено, че 1/3 от населението на региона е изложено на риск от бедност или социално изключване.

През последното десетилетие този регион е загубил голяма част от населението си и страда от постоянна емиграция на млади хора в трудоспособна възраст.

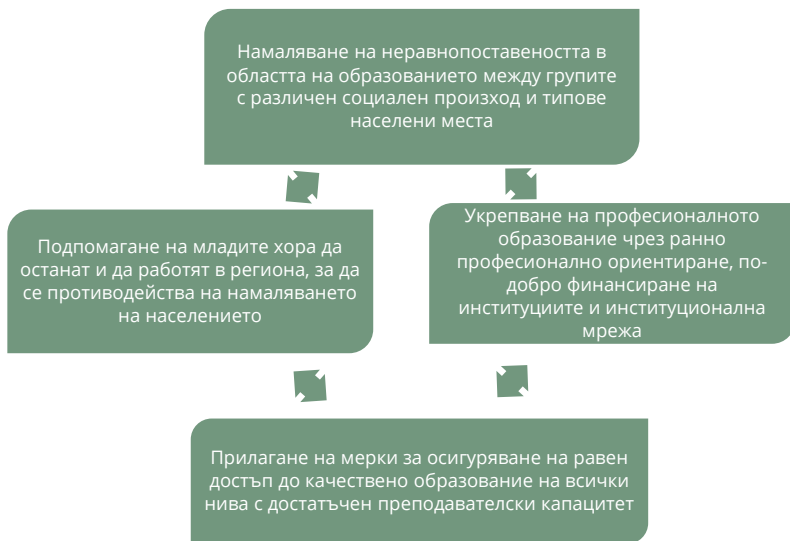
Регионални резултати

Въпреки че Северният централен регион има някои **положителни постижения в намаляването** на броя на **преждевременно напускащите училище**, техният дял остава близък до средния за страната и значително по-висок от средния за ЕС. **Коефициентът на икономическа активност** както на младежите, така и на населението като цяло, **е един от най-ниските в страната**, а **равнището на безработица непрекъснато нараства** (МРРБ, 2023 г.). Общините с по-високи нива на безработица са разположените далеч от водещите икономически центрове, до които ежедневно придвижване е невъзможно, или имат нискоквалифицирана и застаряваща работна сила. Младите хора от по-заможни семейства **се местят в столицата на страната или в чужбина с цел висше образование**, а процентът на NEET е по-висок от средния. Регионът се отличава с по-нисък от средния дял на преждевременно напускащите училище и на младите хора от групата NEETs, но също така и с най-ниския коефициент на младежка заетост.

Източник: Евростат, 2023

Предизвикателства в областта на политиката

Допълнителна информация

Министерство на образованието и науката (2024) Регистър на институциите в системата на предучилищното и училищното образование. Налично онлайн: <https://ri.mon.bg/active-institutions>.

Министерство на регионалното развитие и благоустройството (2023). Налично онлайн: <https://www.mrrb.bg/>.

Hristova, Assenka; Tosheva, Ekaterina & Stoykova, Ivelina (2020) *Back to School: The Quality of School Life as a pre-condition for student engagement and prevention of school dropout*.

Pepka Boyadjieva, Petya Ilieva-Trichkova, Valentina Milenkova & Rumiana Stoilova (2020) The local embeddedness of graduates' education-job mismatch and the role of lifelong learning policies for its overcoming, *International Journal of Lifelong Education*, 39:1, 104-118 (In Eng).

Project title: Constructing Learning Outcomes in Europe: a multi-level analysis of (under)achievement in the life course

Funding scheme: Horizon Europe

Grant Agreement: 101061155

Funding: € 3,047,221

Duration: 2022-2025

Project partners

- University of Münster
- European Research Services GmbH
- Leibniz Centre for Lifelong Learning
- Autonomous University of Barcelona
- University of Turku
- University of Vienna
- University of Lisbon
- University of Porto
- University of Genoa
- University of Urbino
- Codici Cooperativa Sociale
- University of Plovdiv
- Aristotle University of Thessaloniki

Coordinator

Prof. Dr. Marcelo Parreira do Amaral
University of Münster
Institute of Education
Georgskommende 33
48143 Münster, Germany

Website: www.clear-horizon.eu

Published: March 2024

